

Palabras de alento

Poema "Xícara"

*Nã tarde fria de julho
voa o cheiro, o barulho
do café descendo quente
pelo bule reluzente..*

E me pergunto já em prosa:

— Existe coisa mais gostosa

Autor: Fábio Sexugi

LIBREMENTE

Nós queríamos libremente
comer o pan de cada día. Libremente
mordelo, masticalo, dixerilo sin medo,
libremente falando, cantando nas orelas
dos ríos que camiñan pra o mar libre.

Libremente, libremente,
nós queríamos somente
ser libremente homes, ser estrelas,
ser faíscas da grande fogueira do mundo,
ser formigas, paxaros, miniños,
nesta arca de Noé na que bogamos.

Nós queríamos libremente sorrir,
falarlle a Dios no vento que pasa
-no longo vento das chairas e dos bosques-
sin temor, sin negruras, sin cadeas,
sin pecado, libremente, libremente,
coma o aire do mencer e das escumas.

Coma o vento.

Mais iste noso amor difícil rompeuse
-vidro de soño fráxil-
nun rochedo de berros
e agora non somos máis que sombras.

(Celso Emilio Ferreiro: Longa noite de pedra)

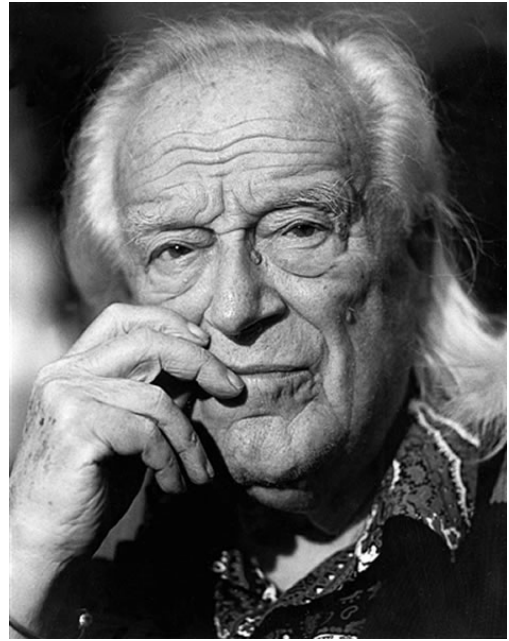
SI MI VOZ MURIERA EN TIERRA

Si mi voz muriera en tierra,
llevadla al nivel del mar
y dejadla en la ribera.

Llevadla al nivel del mar
y nombradla capitana
de un blanco bajel de guerra.

Oh mi voz condecorada
con la insignia marinera:
sobre el corazón un ancla
y sobre la estrella el viento
y sobre el viento una vela!

(Rafael Alberti: Marinero en tierra)
BUENO

EL ÁNGEL

Un año, ya dormido,
Alguien que no esperaba
Se paró en mi ventana.

-¡Levántate! Y mis ojos
vieron plumas y espadas,

Atrás, Montes y mares,
Nubes, picos y alas,
Los ocasos, las albas.

-¡Mírala ahí! Su sueño,
pendiente de la nada.

-¡Oh anhelo, fijo mármol,
fija luz, fijas aguas
movibles de mi alma!

Alguien dijo: ¡Levántate!
Y me encontré en tu estancia.

(Paul Éluard: 1895-1952)

(Poeta francés, un dos catro fundadores do surrealismo.
Un ano antes do seu falecemento publicou “Le Phoenix”,
que contén algúns dos seus máis preciosos poemas).

Tres poemas, tres mulleres...

TAL COMO AS NUBES

Tal coma as nubes
que leva o vento,
i agora asombran, i agora alegran
os espazos inmensos do ceo
así as ideas
loucas que eu teño,
as imaxes de múltiples formas
de estrañas figuras, de cores incertos
agora asombran
agora acrarian,
o fondo sen fondo do meu pensamento.

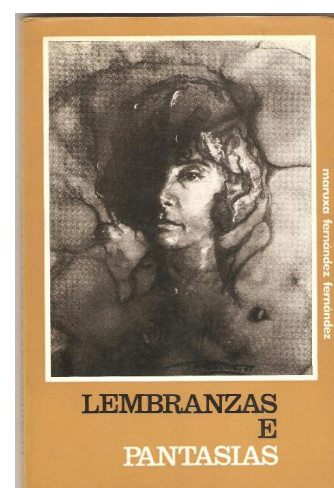
(Rosalía de Castro: Follas Novas)

FERMOSO LINGUAXE

Ficábamos sempre ollando un pró outro,
¡ e canto nos dixemos somentes cos ollos!
Fermoso linguaxe falar sen palabras...
E anque as nosas miradas non chegaran a ser
máis que eso: miradas e soños... ¡que locuaz
e que íntima pode ser a conversa dos ollos!

(Maruxa Fernández Fernández: Lembranzas e Pantasías, 1974)

LIMPIO ATARDECER,

Atardecer limpio
a orillas del mar.
El sol ya se esconde,
se quiere ocultar.
Rojos resplandores
en el horizonte,
que tiñen los cielos
en color de fuego.
El mar está en calma,
ya no hay tempestad;
las olas que rompen
con su espuma blanca
del gran arenal.

Paseando sola.
Mis pies moja el mar
y pienso en silencio:
“¡Que inmensidad!”.
La brisa suave
acaricia mi cara.
Y recuerdo días
de sol y de mar.
De vida, de amores,
que al atardecer,
como blancas olas
se tornan espuma
que besa la arena
con suavidad.

(Carmen de Máximo: anos 90)

O CARTAFOL D'O VENTO

...O vento perdeu as follas
d'o seu cartafol
...-esas que os chuvascos
.....mecnógrafos
...tecolean n-o manual d'os mastros?
...As gavotas non teñen quitasol
...pero fan raudos equilibrios
po-lo aramio transparente
de total-as ortodrómicas d'o ceo
O pailebote sin velas
...-Serán esas que o vento
levou n-o seu cartafol?
...Tamén fai equilibrios n-o ronsel
...C'a boca aberta
...-cai-lle a baba-
...está mirándo-nos o babilón d'o Sol.

(Manuel Antonio: De catro a catro)

DESCOBERTA

...Quen fechou esta noite
a fenestra azul d'o Mar?

...Este Mar fuxitivo
de total-as riveiras

...Náufrago d'o neboeiro
que desviou o rumbo
d'os puntos cardinaes

...Ficaron as gavotas
tres singladuras a sotavento

...Desourentaron-se os arroaces
...intrusos e impunes

...Hoxe ninguén dá c'a relinga
pra aferrar panos d'o horizonte

...E este serán tampouco
engayolaremos-lo Sol

...O Sol era un paxaro triste
que se pousaba n-o penol.

(Manuel Antonio: De catro a catro)

O MAIO

Ahí ven o maio
de frores cuberto...
puxéronse á porta
cantándome os nenos;
I os puchos furados
pra min estendendo,
pedíronme crocas
dos meus castiñeiros.

Pasái rapaciños,
calados e quedos;
que o que é polo de hoxe
que darvos non teño.
eu sonvos o probe
do pobo gallego:
pra min non hai maio,
pra min sempre é inverno!...

Cando eu me atopare
de danos liberto
I o pan non me quiten
trabucos e préstemos,
e como os do abade
florezan meus eidos,
chegando habrá estonces
o maio que eu quero.

¿Queredes castañas
dos meus castiñeiros?...
cantádeme un maio
sin bruxas nin demos;
un maio sin segas,
usuras nin preitos,
sin quintas, nin portas,
nin foros nin cregos.

(Curros Enríquez: Aires da miña terra)

© 2009 XOAN ARCO DA VELLA

ADIOS RÍOS, ADIOS FONTES

Adios, ríos; adios, fontes;
adios, regatos pequenos;
adios, vista dos meus ollos:
non sei cando nos veremos.

Miña terra, miña terra,
terra donde me eu criei,
hortiña que quero tanto,
figueiriñas que prantei,

prados, ríos, arboredas,
pinares que move o vento,
paxariños piadores,
casiña do meu contento,

muíño dos castañares,
noites craras de luar,
campaniñas trimbadoras
da igrexiña do lugar,

amoriñas das silveiras
que eu lle daba ó meu amor,
camiñiños antre o millo,
¡adios, para sempre adios!

¡Adios gloria! ¡Adios contento!
¡Deixo a casa onde nacín,
deixo a aldea que conozo
por un mundo que non vin!

Deixo amigos por estraños,
deixo a veiga polo mar,
deixo, en fin, canto ben quero...
¡Quen pudera non deixar!...

Mais son probe e, ¡mal pecado!,
a miña terra n'é miña,
que hastra lle dan de prestado
a beira por que camiña
ó que naceu desdichado.

Téñovos, pois, que deixar,
hortiña que tanto ameí,
fogueiriña do meu lar,
arboriños que prantei,
fontiña do cabañar.

Adios, adios, que me vou,
herbiñas do camposanto,
donde meu pai se enterrou,
herbiñas que biquei tanto,
terriña que nos criou.

Adios Virxe da Asunción,
branca como un serafín;
lévovos no corazón:
Pedídelles a Dios por min,
miña Virxe da Asunción.

Xa se oíen lonxe, moi lonxe,
as campanas do Pomar;
para min, ¡ai!, coitadiño,
nunca máis han de tocar.

Xa se oíen lonxe, máis lonxe
Cada balada é un dolor;
voume soio, sin arrimo...
Miña terra, ¡adios!, ¡adios!

¡Adios tamén, queridiña!...
¡Adios por sempre quizais!...
Dígoche este adios chorando
desde a beiriña do mar.

Non me olvides, queridiña,
si morro de soidás...
tantas légoas mar adentro...
¡Miña casiña!, ¡meu lar!

A VOCE NO VENTO

Veú no vento unha voce

Unha voce na noite
que non haxa quena escoite
hirmanarase a unha estrela que non loce

Veú no vento unha voce

Unha voce fuxitiva
veú ca desacouganza
anónima e pensativa.

Trouxo o vento unha voce
e a voce unha inquedaanza.

Veú no vento unha voce
e no quedo da estanza sereo
tivo un eco de aleteo
ista anguria da lámpada que loce.

Dispóis
calou
Sigueu o vento
A lámpara
queda
soñou

Dispóis
era moi débil
un remordemento.

(Manuel Antonio: Con anacos do meu interior)

AO REVERSO DA NOITE

Loceiros degolados
desángranse de ouro no Mar
De par de nós
a Lúa
fai ronseis infecundos

Mentres sonea a mareta
vai folleando no libro das velas

I Irredentos velamios exhaustos
resignados a pendurar da cruz

Estrelas inconscientes
mecanizan o obseso tic-tac

A auga toda dos océanos
ensumeuse nunha bágoa

E o pano branco do novo día
enxugará os ollos do ceo.

(Manuel Antonio: De catro a catro)

SOS

Fomos ficando sos
o Mar o barco e máis nós

Roubáronos o Sol
O paquebote esmaltado
que cosía con liñas de fume
áxiles cadros sen marco

Roubáronos o vento
Aquel veleiro que se evadeu
pola corda floxa do horizonte

Este océano desatracou das costas
e os ventos da Roseta
ourentáronse ao esquenzo

As nosas soadades
veñen de tan lonxe
como as horas do reloxe

Pero tamén sabemos a maniobra
dos navios que fondean
a sotavento dunha singladura

No cuadrante estantío das estrelas
ficou parada esta hora:

O cadavre do mar
fixo do barco un cadaleito

Fume de pipa	Saudade
Noite	Silencio
E ficamos nós sos	Frío
Sin o Mar e sin o barco	
nós	

(Manuel Antonio: De catro a catro)

Na nao do mar laranxa
anda a noivar.
Seus amores pequeniños
non os contar

Porase coloradiña
hastra o van.
E tapará os ollos
con unha man.

Anda a noivar
Non o contar!

(Álvaro Cunqueiro: Cantiga nova que se chama Riveira)

CANCIÓN DAS TRES CUCCHARAS

Tac, tac, tac
cuchara de pau
cunca de madeira
o meu neno
está na lareira.

Tin, tin, tin
cuchara de prata
cunca do pazo
o meu neno
está no regazo.

Ton, ton, ton
cuchara de ouro
cunca de cristal
o meu neno
é príncipe real.

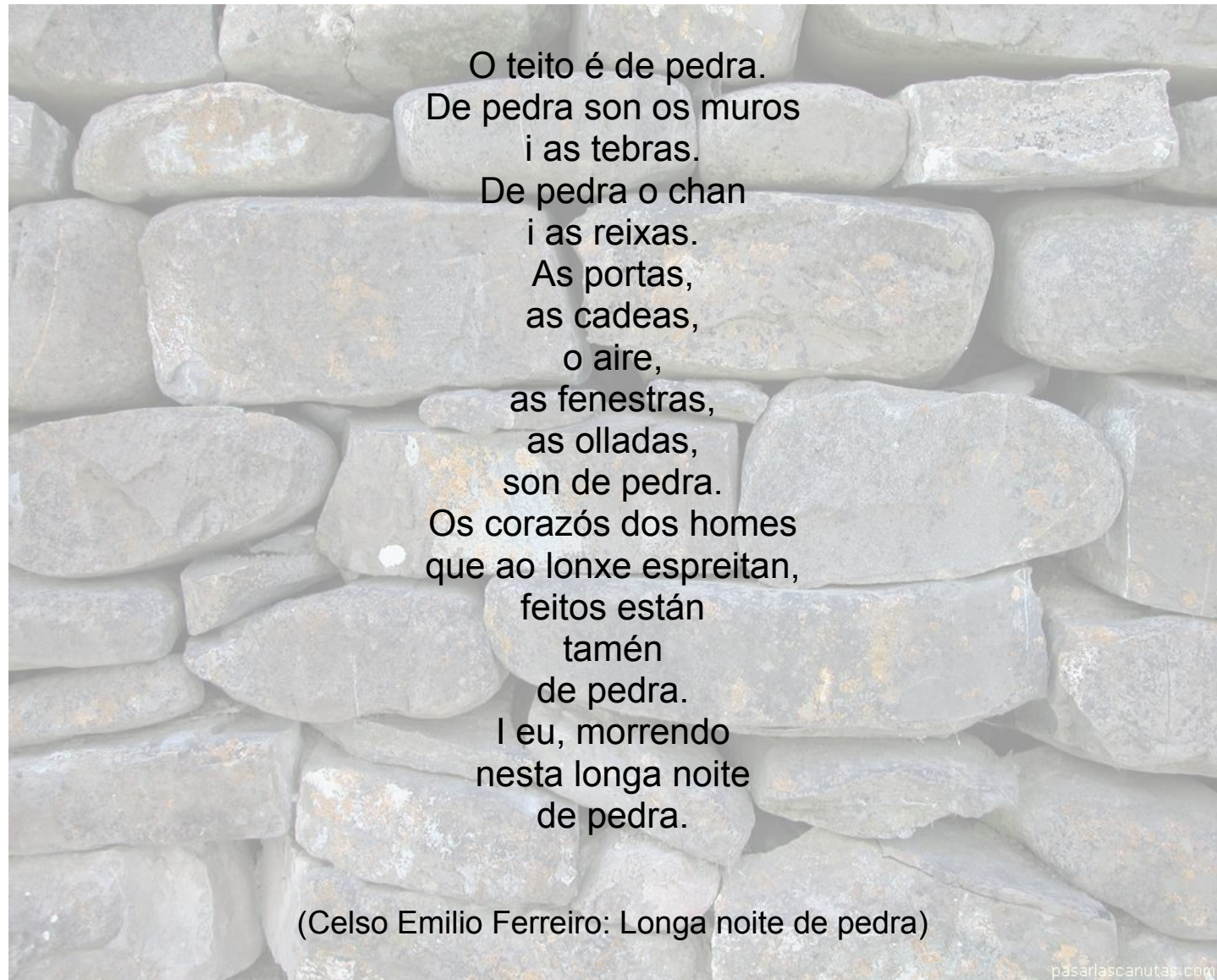

(Luís Pimentel: Sombra do aire na herba)

LONGA NOITE DE PEDRA

*No meio do caminho tinha uma pedra
tinha uma pedra no meio do caminho
tinha uma pedra
no meio do caminho tinha uma pedra.*

(Carlos Drummond de Andrade)

O teito é de pedra.
De pedra son os muros
i as tebras.
De pedra o chan
i as reixas.
As portas,
as cadeas,
o aire,
as fenestras,
as olladas,
son de pedra.
Os corazóns dos homes
que ao lonxe espreitan,
feitos están
tamén
de pedra.
I eu, morrendo
nesta longa noite
de pedra.

(Celso Emilio Ferreiro: Longa noite de pedra)

LECER

Gavotas que levan n-o peteiro
as cartas d'os mariñeiros namorados
Vapores burgueses
que nos ofrecen o remborque d'o seu fume
Pero as nosas velas encalmadas
espantan a bandazos
as horas como moscas

Vigo está tan lonxe
que se desourentaron as cartas mariñas

Unha pipa mais
de vagar
deica ver a hora que da o reloxe

Entra unha fría de vento?
-Moi ben!

Enrolará-se a pausa
n'as suas espirais

E non sabemos
(abonda xa de paréntesis)
engadir-nos outra volta
a todo eso que se nos esqueceu.

(Manuel Antonio: De catro a catro)

ADEUS

...Antre a calima
.....traspondo o meu ollar
...esquivou-se o velamio
...Deixou-nos a badía
chea d'a sua ausenza
e a mañán sin perspeitiva

Agora en terra
arredado de min mesmo
por un oucéano de singraduras
o vento da Ría
vai virando a folia de cada emoción
-O Sol indiferente
Sirena augardentosa d'os vapores

Un retrayo de fume
n-o rompeolas d'a paisaxe
Os engranaxes d'a grua
esmoen a mañán morna-

Debaixo d'os meus pasos
xurde o ronsel d'a Vila natal
Ela c'os seus brazos cheos de sono
teima salvar-me d'un naufraxo antigo
E os meus ouvidos incautos
queren dormir n'o colo
d'as cantigas vellas

Eu cacheaba todol-os segredos
d'as miñas mans baleiras
porque algo foi que se perdeu n'o Mar

...alguén que chora dentro de mín
por aquel outro eu
que se vai n-o veleiro

pra sempre
coma un morto
c'o peso eterno de todol-os adeuses.

Escollas...

...non escolleitas

Meu cuarto
onde teño o tempo pechado!
Días de tódolos días!
A miña galvana
sabe o fin da vida.
Como se xa todo fora unha cousa pasada.
O ramallo de prata
dibuxando na cama.
Os ollos dos cadros
ollando sempre pro meu lado...
As figuras de madeira
nas contras e no faio.
As regueiras de sarrio
das goteiras pola parede abaixo.
A porta pechada.
A lacena entraberta.
O espello sólo naquelo que retrata.

Tempo que encorga
onde un afonda e non afoga!

(Uxío Novoneira: Os eidos 2)

SERÉ CURIOSO

En una exacta
foto del diario
señor ministro
del imposible
vi en pleno gozo
y en plena euforia
y en plena risa
su rostro simple
seré curioso
señor ministro
de qué se ríe
de qué se ríe
de su ventana
se ve la playa
pero se ignoran
los cantegriles
tienen sus hijos
ojos de mando
pero otros tienen
mirada triste
aquí en la calle
suceden cosas
que ni siquiera
pueden decirse
los estudiantes
y los obreros
ponen los puntos
sobre las íes
por eso digo
señor ministro
de qué se ríe
de qué se ríe
usted conoce
mejor que nadie
la ley amarga
de estos países

ustedes duros
con nuestra gente
por qué con otros
son tan serviles
cómo traicionan
el patrimonio
mientras el gringo
nos cobra el triple
cómo traicionan
usted y los otros
los adulones
y los seniles
por eso digo
señor ministro
de qué se ríe
de qué se ríe
aquí en la calle
sus guardias matan
y los que mueren
son gente humilde
y los que quedan
lloran de rabia
seguro piensan
en el desquite
allá en la celda
sus hombres hacen
sufrir al hombre
y eso no sirve
después de todo
usted es el palo
mayor de un barco
que se va a pique
seré curioso
señor ministro
de qué se ríe
de qué se ríe.

(Mario Benedetti – Letras de emergencia)

CANÇÃO PARA O CÉU DA BOCA

Eu não sei cantar
Não sei calcular
Não arrisco pretensões exatas
Nem ao menos sei o tempo adequado de cada coisa
Meu humor é tão variável quanto o vento
Onde esconderam minha quietude?
Não sei passar iluminado em ruas escuras
Ser um pouco sombra me faz sentir pertencido à solidez da noite
Aprendi desde cedo a buscar luz em sorrisos
Para iluminar minhas ausências
Minhas carências são desesperadas
E meu desejo é cortante e afiado
Sei respeitar as lágrimas
E depurar minha dor
Descobri que as palavras são perfumadas
Alguém já havia descoberto antes?
Eu modulo a voz para cuspir minhas fúrias
e limpo o céu da minha boca
para guardar estrelas.

(Augusto Fracari in: Palavra Analisada, Poesias, Metáforas e um pouco de Tristeza)

A poesia diz, desdiz,
Elucida, confunde,
Escurece, ilumina,
Disfarça, é Verdade.

É uma cor de camaleão,
Nunca a mesma em qualquer ocasião,
É como o vento, lento, calmo, ou furacão
É dizer sim, quando quer dizer não

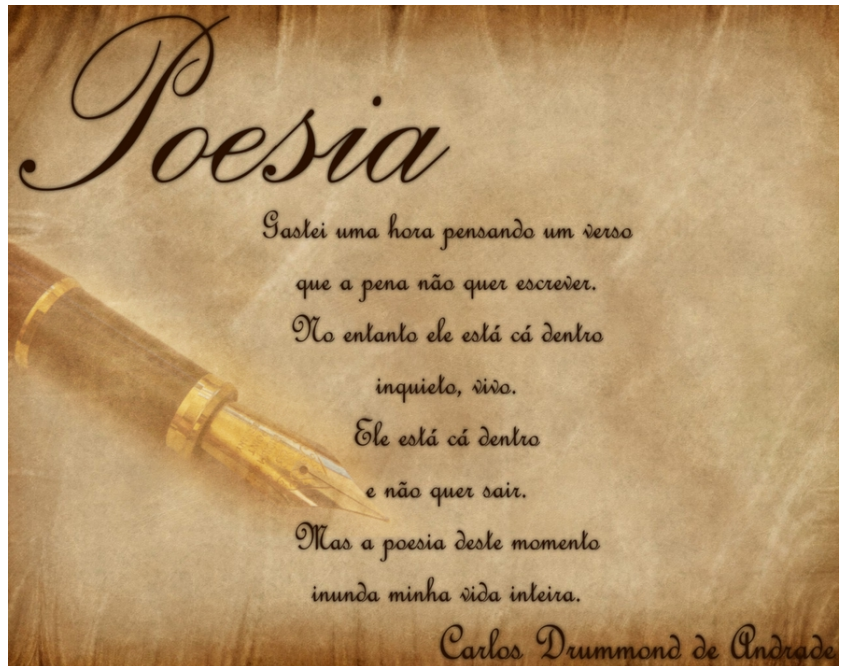
A poesia
Não é do poeta,
Nem de quem o lê,
É dela própria
Nem sei bem
Porquê!

A poesia
Não é flor,
Nem calor,
Nem emoção,
Nem Estação

A poesia são palavras arrumadas
Por semelhanças agrupadas,
Não tem alma nem Razão,
Para quem nunca soube
Cheirar o vento,
Tocar o céu,
Amar sem ver,
Sem tocar.

Só quem no dia vê estrelas
Ou na noite sente o sol,
Ou as lágrimas no papel presente
Pode saber o que a Poesia é!

Assim, a Poesia não existe
Para quem não a lê!
É uma luz resplandecente
Para quem mesmo cego
A ouve, a sente, a vê!

POEMA

A minha vida é o mar o Abril a rua
O meu interior é uma atenção voltada para fora
O meu viver escuta
A frase que de coisa em coisa silabada
Grava no espaço e no tempo a sua escrita

Não trago Deus em mim mas no mundo o procuro
Sabendo que o real o mostrará

Não tenho explicações
Olho e confronto
E por método é nu meu pensamento

O quadrado da janela
O brilho verde de Vésper
O arco de oiro de Agosto
O arco de ceifeira sobre o campo
A indecisa mão do pedinte
São minha biografia e tornam-se o meu rosto

Por isso não me peçam cartão de identidade
Pois nenhum outro senão o mundo tenho
Não me peçam opiniões nem entrevistas

Não me perguntem datas nem moradas
De tudo quanto vejo me acrescento
E a hora da minha morte aflora lentamente
Cada dia preparada

(Sophia de Mello Breyner Andresen: Geografia)

Éramos eu e tu
Dentro de mim
Centenas de fantasmas compunham o espectáculo
E o medo
Todo o medo do mundo em câmara lenta nos meus olhos.

Mãos agarradas
Pulsos acariciados
Um afago nas faces.

Éramos tu e eu
Dentro de nós
Suores inundavam os olhos
Alagavam lençóis
Corriam para o mar.
As unhas revoltam-se e ferem a carne que as abriga.

Éramos tu e eu
Dentro de nós.

As contracções cada vez mais rápidas
O descontrolo
A emoção
A ciência atenta
O oxigénio
A mão amiga
De repente a grande urgência
A hora
A violência
Éramos nós libertando-nos de nós.
É nossa a dor.

São nossos o sangue e as águas
O grito é nosso
A vida é tua
O filho é meu.

Os lábios esquecem o riso
Os olhos a luz
O corpo a dor.

A exaustão total
O correr do pano
O fim do parto.

Poema de Dina Salustio (Cabo Verde)

CAVALO À SOLTA

Minha laranja amarga e doce
meu poema
feito de gomos de saudade
minha pena
pesada e leve
secreta e pura
minha passagem para o breve
instante da loucura.

Minha ousadia
meu galope
minha rédea
meu potro doido
minha chama
minha réstia
de luz intensa
de voz aberta
minha denúncia do que pensa
do que sente a gente certa.

Em ti respiro
em ti eu provo
por ti consigo
esta força que de novo
em ti persigo
em ti percorro
cavalo à solta
pela margem do teu corpo.

Minha alegria
minha amargura
minha coragem de correr contra a ternura.

Por isso digo
canção castigo
amêndoa travo corpo alma amante amigo
por isso canto
por isso digo
alpendre casa cama arca do meu trigo.

Meu desafio
minha aventura
minha coragem de correr contra a ternura.

HIROSHIMA

Par la colombe et l'olivier,
Par la détresse du prisonnier,
Par l'enfant qui n'y est pour rien,
Peut-être viendra-t-elle demain.

Avec les mots de tous les jours,
Avec les gestes de l'amour,
Avec la peur, avec la faim,
Peut-être viendra-t-elle demain.

Par tous ceux qui sont déjà morts,
Par tous ceux qui vivent encore,
Par ceux qui voudraient vivre enfin,
Peut-être viendra-t-elle demain.

Avec les faibles, avec les forts,
Avec tous ceux qui sont d'accord,
Ne seraient-ils que quelques-uns,
Peut-être viendra-t-elle demain.

Par tous les rêves piétinés,
Par l'espérance abandonnée,
À Hiroshima, ou plus loin,
Peut-être viendra-t-elle demain,
La Paix !

Pola pomba e a oliveira,
polo desamparo do prisioneiro,
polo neno que non ten ningunha culpa,
talvez ela virá mañá.

Coas palabras de todos os días,
cos xestos do amor,
co medo, coa fame,
talvez ela virá mañá.

Por todos os que xa están mortos,
por todos os que aínda viven,
polos que quixeran vivir por fin,
talvez ela virá mañá.

Cos febles, cos fortes,
con todos os que están de acordo,
aínda que só sexan uns poucos,
talvez ela virá mañá.

Por todos os soños esmagados
pola esperanza abandonada,
en Hiroshima, ou máis aló,
talvez ela virá mañá,
a Paz!

Georges Moustaki

Hiroshima